

**Univerzita Karlova
Právnická fakulta**

Domněnka zastoupení v digitální době

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2023
XVI. ročník

Autor: Kristián Fischer
Konzultanti: JUDr. Ondřej Drachovský,
doc. JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.

Navrhovaný specializační modul: občanské právo hmotné

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do XVI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 19.04.2023

.....

Kristián Fischer

Celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou:

53.949 znaků

Obsah

Úvod	1
1. Obecně k domněnce zastoupení.....	3
2. Falešné objednávky a podobná jednání čili typické případy domněnky zastoupení v digitálním prostředí.....	6
2.1. Zneužití cizího, již založeného účtu k falešným objednávkám.....	8
2.2. Založení účtu pod cizím jménem a falešné objednávky z něj.....	11
2.3. Falešné objednávky skrze email, telefon či jiné zařízení	13
3. Důsledky domněnky zastoupení.....	15
3.1. Vázanost domněle zastoupeného jednáním domnělého zástupce.....	15
3.2. Důsledky plynoucí ze spotřebitelského a soutěžního práva.....	15
3.3. Povinnost k náhradě škody	18
Závěr	20
Seznam použitých zdrojů	22

Seznam použitých zkratek

BGH	Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr Spolkové republiky Německo)
DZ	domněnka zastoupení
eIDAS	nařízení Evropské unie č. 910/2014 o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním evropském trhu
LG	Landgericht (okresní soud ve Spolkové republice Německo)
NS	Nejvyšší soud (České republiky)
NS SR	Najvyšší súd Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky)
OLG	Oberlandesgericht (vyšší zemský soud ve Spolkové republice Německo)
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
SOZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
ust.	ustanovení
ÚS	Ústavní soud (České republiky)
ZOS	zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

„*Ach, kdeže loňské sněhy jsou!*“¹ Tato slova věhlasného poety lze pronést i ve vztahu k proměnám právního styku, které nastaly v důsledku technologických proměn. Díky internetu, telefonním zařízením a dalším technologickým vymoženostem totiž probíhá v současnosti celá řada právních jednání distančně. Doslova díky pár kliknutím tak kupříkladu uzavře spotřebitel s podnikatelem provozujícím internetový obchod kupní smlouvu nebo banka obdobně jednoduše uzavře s úvěrovaným smlouvu o úvěru. Jednou z odvrácených stran takovýchto distančních právních jednání nicméně je, že častokráte právně jednající osoby nejednají pod svým vlastním jménem, nýbrž pod jménem cizím či smyšleným nebo pod přezdívkou (což jim umožňuje absence fyzického kontaktu v digitálním prostředí²). Jestliže pak někdo v digitální sféře právně jedná pod cizím jménem (či pod jinými identifikačními údaji cizí osoby), může nastoupit tzv. domněnka zastoupení. Právě uplatnění domněnky zastoupení v právním styku, který probíhá v digitálním prostředí, je věnována tato práce.

K zaobírání se touto problematikou mě vedla skutečnost, že tato tematika dosud nebyla v české doktríně komplexně uspokojivě řešena, byť se nejedná pouze o ryze teoretickou záležitost. Domněnka zastoupení totiž může mít praktický význam v oblasti spotřebitelského práva, ale i podnikatelské činnosti nejednoho podnikatele a v mnoha dalších oblastech, včetně práva veřejného (jak blíže popisují zejména v části 3).

Práce je po úvodu členěna do tří částí. V první části jsem obecně vymezil podstatu a význam domněnky zastoupení, jakož i předpoklady pro její uplatnění a její význam v recentním OZ. Následující, obsahově nejdelší část práce se věnuje typickým právním případům, jež v digitálním prostředí relativně běžně nastávají a u nichž lze uvažovat o domněnce zastoupení. Nejpodrobněji jsem přitom popsal případy spojené s falešnými objednávkami v eshopech, avšak neopomněl jsem ani právní jednání s využitím emailu a jiných prostředků komunikace na dálku. Třetí část práce pak analyzuje různé konsekvence, které s sebou domněnka zastoupení přináší (respektive může přinést), včetně těch důsledků, které vystavují konstruktivní kritice. Jednotlivé kapitoly tvoří vzájemně provázaný a na sebe navazující celek.

---

¹ VILLON, F. *Já, François Villon*. Praha: Československý spisovatel, 1964, s. 52.

² Slovo „digitální“ v této práci používám ve smyslu elektronický, spjatý s elektronickými zařízeními. – srov. *Digital Definition & Meaning - Merriam-Webster*. [online]. Merriam [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/digital>>. Klíčovým spojením „digitální prostředí“ tudíž rozumím sféru technologických nástrojů a vymožeností, zvláště internetu.

Při tvorbě práce jsem vycházel do značné míry z německé doktríny a judikatury, jež se probíranému tématu dlouhodobě věnuje a jejíž přínosnost vyplývá především z blízkosti našeho a německého soukromého práva (která je nadto posílená harmonizací spotřebitelského práva). Při zhodnocování, jaké informace jsou klíčové a na jaké se v práci zvláště zaměřit, jsem vycházel právě ze zkušenosti našich německých sousedů, důraz jsem však kladl i na patřičné zohlednění tuzemské judikatury a doktríny. Práce sice – zejména vzhledem k omezenému rozsahu – zcela nevyčerpává příslušnou, značně rozsáhlou materii, leč si klade za cíl seznámit i nezasvěcené čtenáře s formami a důsledky domněnky zastoupení v dnešním technologicky laděném světě. Smyslem práce taktéž je podnítit diskusi o této problematice.

1. Obecně k domněnce zastoupení

Domněnka zastoupení³ představuje právní institut, jenž chrání důvěru třetí osoby ve skutečnost, že osoba, s níž právně jedná, je oprávněna zastupovat jiného. V současném OZ je tato domněnka explicitně vyjádřena v ust. § 444 odst. 1 OZ, ač by domněnka zastoupení nastupovala i bez tohoto ustanovení, protože vyplývá přímo ze základních zásad soukromého práva.⁴

Předpoklady domněnky zastoupení, které musí být splněny kumulativně (a které budu zohledňovat i při popisu konkrétních situací v následující části práce), jsou:

a) určitá osoba (kterou budu nadále označovat „*domněle zastoupený*“ či „*zdánlivě zastoupený*“) vyvolá ve sféře třetí osoby domněnku (dobrou víru), že zmocnila jinou osobu (pro niž budu nadále používat označení „*domnělý zástupce*“⁵ nebo „*zdánlivý zástupce*“), aby za ni právně jednala (dále jen „**1. podmínka DZ**“);

b) domněle zastoupený tento dojem vyvolá svým zaviněným jednáním (tedy mezi jednáním domněle zastoupeného a dobrou vírou třetí osoby musí být příčinná souvislost), přičemž takové jednání může být výslovné i konkludentní, konání i opomenutí⁶ (dále jen „**2. podmínka DZ**“).⁷

Při současném splnění obou zmíněných podmínek zavazuje domněle zastoupeného právní jednání zdánlivého zástupce, neboť se jedná o přímé zastoupení.⁸

Z komparativního hlediska je význačné zejména německé právo, které v souvislosti s dobrou vírou třetí osoby v existenci zástupčího oprávnění určité osoby dlouhodobě rozlišuje

---

³ Tento pojem používá v popisu ust. § 444 odst. 1 OZ např. TINTĚRA, T. § 444. In: PETROV, J. a kol. *Občanský zákoník*. Praha: C. H. Beck, 2022 [in informační systém Beck] [online] [cit. 8.4.2022]; v české literatuře se pro vystižení téhož ust. užívá i pojmu „*zdánlivé zmocnění*“ či „*domněnka zmocnění*“ – srov. DOBROVOLNÁ, E. § 444 In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1392; či UHLÍŘ, D. § 444 In: ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1–654)*. Praha: Wolters Kluwer, 2020 [in informační systém Aspi] [online] [cit. 8.4.2022]

⁴ Z toho vyplývá, že domněnka zastoupení měla význam i za účinnosti SOZ. K tomu srov. závěry rozsudku NS sp. zn. 31 Cdo 2038/2011: „*Na ochranu dobré víry třetích osob pamatuje i nový občanský zákoník [...] v § 444 [...] To, že - na rozdíl od předchozí i nové úpravy - v zákoně podobné ustanovení chybí, tedy nebrání tomu, aby podobné pravidlo bylo dovozeno z „povahy věci“, tedy ze základních zásad ovládajících občanské právo.*“

⁵ Podotýkám, že Eichlerová označuje jako domnělého zástupce rovněž zástupce podnikatele dle ust. § 430 odst. 2 OZ a kromě toho je podle ní domnělý zástupce obecně „*každý, kdo nemá dostatek zástupčího oprávnění, a to i tehdy, pokud tento stav předpokládáný zastoupený nevyvolal, netoleruje ani mu nejde přičítat z jiných důvodů.*“ – EICHLEROVÁ, K. *Zastoupení podnikatele*. Praha: 2021. Habilitační práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, s. 31; 32. S tímto přístupem na jednu stranu souhlasím, avšak v práci používám výrazu „*domnělý zástupce*“ toliko ve spojitosti s ust. § 440 odst. 1 OZ.

⁶ Srov. UHLÍŘ, D., *op. cit.*

⁷ Při sepsu těchto podmínek vycházím ze shrnutí, které v této věci sepsala DOBROVOLNÁ, E. *op. cit.*, s. 1393, jež současně blíže specifikuje jednotlivé podmínky.

⁸ Předpoklady přímého zastoupení vyslovené v rozsudku NS, sp. zn. 33 Cdo 5273/2009, jsou splněny, poněvadž „*třetí osoba ví nebo z okolností musí vědět [resp. důvodně se domnívat], že s ní jednající subjekt jedná za jiného, smluvní stranou je osoba jiná a jednání je vedeno se zástupcem [resp. zdánlivým zástupcem].*“ (doplnění textu KF). Závěry potvrdil třeba rozsudek NS sp. zn. 27 Cdo 4220/2019.

tzv. *Anscheinsvollmacht* a *Duldungsvollmacht*.⁹ V prvním případě zdánlivě zastoupený „o neoprávněném vystupování zástupce nevěděl, a proto jej netoleroval, ale mohl si jej všimnout a zabránit mu, pokud by vynaložil náležitou péči“¹⁰. Druhý uvedený pojem se pak týká situací, kdy si je domněle zastoupený vědom faktu, že jej jiná osoba bez zástupčího oprávnění zastupuje, ale nijak proti tomuto zastupování nezakročí.¹¹ Otázka ne/vědomosti zastoupeného a ne/vynaložení náležité péče z jeho strany se přitom posuzuje objektivně.¹²

Jistým neduhem německého přístupu nicméně je, že mezi *Anscheinsvollmacht* a *Duldungsvollmacht* neexistuje jednoznačná dělicí linie, a tudíž častokráte nelze právní případ simplexně podřadit pod tu či onu formu zastoupení.¹³ Toto rozdělení tedy pro tuzemskou jurisprudenci nemá ani tak význam proto, že by jej bylo záhodno dogmaticky následovat, nýbrž proto, že ukazuje, jakých rozličných podob může domněnka zastoupení nabývat. Pod ust. § 444 odst. 1 OZ totiž lze subsumovat obě vzpomínané varianty, což mj. potvrzuje i Dobrovolná,¹⁴ a z tohoto důvodu nebudu s touto diferenciací v práci nadále pracovat.

Význam domněnky zastoupení posiluje rovněž fakt, že obdobný institut znají nejen další kontinentální právní řády, nýbrž i právní řády angloamerického typu právní kultury.¹⁵ Ucelené spojení domněnky zastoupení a jednání v digitálním prostředí je však devízou právě německé nauky.

Ze systematického hlediska je dlužno poukázat na to, že ust. § 444 odst. 1 OZ je *lex specialis* ve vztahu k ustanovením OZ upravujícím jednání bez zástupčího oprávnění a překročení zástupčího oprávnění.¹⁶ Eichlerová¹⁷ rovněž dovozuje, že mohou nastat situace, kdy sice nebudou splněny podmínky, aby podnikatele zavazovalo právní jednání nepovolané osoby v jeho provozovně (dle ust. § 430 odst. 2 OZ), ale dané právní jednání bude podnikatele přesto zavazovat v důsledku ust. § 444 odst. 1 OZ.

---

⁹ Srov. např. rozsudek BGH sp. zn. VII ZR 75/61, který popisuje i rozdíly mezi těmito instituty.

¹⁰ Rozsudek BGH sp. zn. XI ZR 88/04 (překlad KF).

¹¹ Srov. *ibidem*.

¹² Srov. rozsudek BGH sp. zn. III ZR 116/11.

¹³ Srov. DOBROVOLNÁ, E. *op. cit.*, s. 1395.

¹⁴ Srov. *ibidem*.

¹⁵ Srov. SANDROCK, O. Arbitration agreements in groups of companies. *International Lawyer*, 1993, č. 4, s. 955–956, popisující mj. francouzský princip „*mandat apparent*“ či britský princip „*apparent authority*“ (což lze v obou případech přeložit jako „*zdánlivé zmocnění*“).

¹⁶ Srov. TINTĚRA, T. *op. cit.* Případy, jež lze subsumovat pod ust. § 444 odst. 1 OZ, budou logicky záležet v jednání domnělého zástupce, jež nemá zástupčí oprávnění, případně jež jej sice má, ale překračuje jej; pokud by nebyla dána tato specialita, ust. § 440 odst. 1 OZ by tedy bylo prakticky nepoužitelné.

¹⁷ Srov. EICHLEROVÁ, K. *op. cit.*, s. 32. Je tedy otázkou, zda by NS ve světle tohoto závěru nepřehodnotil své právní závěry vyslovené např. v rozsudku NS sp. zn. 32 Odo 1026/2004.

Vzhledem k zařazení ust. § 444 odst. 1 OZ mezi obecnou úpravu smluvního zastoupení je dána působnost domněnky zastoupení pro fyzické i právnické osoby, včetně podnikatelů.¹⁸

---

¹⁸ Srov. EICHLEROVÁ, K. *op. cit.*, s. 31; 32.

2. Falešné objednávky a podobná jednání čili typické případy domněnky zastoupení v digitálním prostředí

Skutkově i právně nejjednodušší situací je, pokud v digitálním prostředí právně jedná určitá osoba vlastním jménem, eventuálně pokud za ni jedná oprávněný zástupce.¹⁹ V této části práce se však zaměřím na složitější případy, jež se v pestré realitě dnešního světa rovněž vyskytují. Konkrétně se budu dále věnovat situacím, kdy se bude postupovat dle ust. § 444 odst. 1 OZ, poněvadž:

a) určitá osoba vlastní vinou vyvolá dojem, že za ni v digitálním prostředí oprávněně jedná jiná osoba. Takováto situace nastane kupříkladu, pokud z účtu, který si v eshopu založila právnická osoba, učiní objednávku nepovoláná osoba, leč vzhledem ke splnění podmínek domněnky zastoupení bude daná objednávka zavazovat příslušnou právnickou osobu;

b) určitá osoba vlastní vinou vyvolá dojem, že v digitálním prostředí jedná osobně, třebaže pod jejím jménem ve skutečnosti jedná někdo jiný. *Ad ilustrandum* uvedu případ, kdy z účtu fyzické osoby – řemeslníka na online portálu, kde lidé nabízejí ostatním řemeslné služby, odejde akceptace poptávky jiného uživatele, a poptávající uživatel bude posléze žít v domnění, že poptávku akceptoval přímo daný řemeslník. Budou-li splněny podmínky domněnky zastoupení, bude tato akceptace přitom zavazovat samotného řemeslníka.²⁰

Právní případy, které jsou předmětem německé judikatury, mnohokrát souvisely s objednávkami zboží a služeb, jež v rámci internetových obchodů uskutečnily neoprávněné osoby.²¹ Z tohoto důvodu, jakož i proto, že obdobné případy se odehrávají i v tuzemsku,²² se

---

¹⁹ Pro úplnost dodávám, že pro zastoupení v digitálním světě platí táž pravidla jako pro zastoupení při styku mezi současně přítomnými. Podstatný rozdíl mezi těmito dvěma prostředími však je, že v digitálním prostředí častokrát vzniká problém s identifikací konkrétní osoby, která zaslala email, zadala objednávku v rámci eshopu nebo jakkoliv jinak právně jednala s využitím elektronických prostředků. Tato skutečnost zapříčiňuje, že je mnohdy obtížnější určit, zda nastala hypotéza určité právní normy postulující zastoupení, kupříkladu zda jsou splněny podmínky vázanosti podnikatele jednáním nezmocněného jednatele v jeho provozovně dle ust. § 430 odst. 2 OZ, jak dokládá např. již vzpomínaný rozsudek NS sp. zn. 32 Odo 1026/2004.

²⁰ Striktně vzato v takovémto případě nejde o domněnku zastoupení, nýbrž spíše o „domněnku osobního jednání“. Z tohoto důvodu by bylo přesnější hovořit o analogickém použití ust. § 444 odst. 1 OZ, neboť jazykové znění tohoto ustanovení dopadá pouze na případy, kdy domněle zastoupený vyvolá zdání, že je domnělý zástupce oprávněn jej zastupovat; nikoliv na případy, kdy domnělý zástupce vyvolá dojem, že jedná sám, byť pod jeho jménem projevuje vůli jiná osoba. V zájmu přehlednosti však budu i v těchto případech hovořit o domněnce zastoupení, vzhdyť takto k těmto situacím přistupuje i německá jurisprudence. – srov. např. rozhodnutí BGH sp. zn. VIII ZR 289/09.

²¹ Pro zjednodušení a snadné porozumění textu budu dále používat především spojení „falešné objednávky“.

²² Srov. např. populárně naučný příspěvek *Falešné objednávky na e-shopu? Občas je to boj s větrnými mlýny* [online]. Podnikatel.cz [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.podnikatel.cz/clanky/falesne-objednavky-na-e-shopu-obcas-je-to-boj-s-vetrny-mlyny/>>.

v následujících pasážích budu věnovat uplatnění domněnky zastoupení právě v souvislosti s falešnými objednávkami.^{23, 24}

Akcentuji nicméně, že dále předestřené závěry jsou analogicky využitelné i třeba ve vztahu k virtuální žádosti o úvěr (představující návrh na uzavření smlouvy o úvěru) nebo ke zrušení předplatného audiovizuální mediální služby na vyžádání (představující výpověď smlouvy, případně odstoupení od ní) a k celé řadě dalších právních jednání, která mají společné, že se odehrávají v digitálním prostředí.

Stejně tak zdůrazňuji, že domněnku zastoupení nemusí vyvolat pouze spotřebitel v B2C vztahu, nýbrž i podnikatel v B2C či v B2B vztahu a stejně tak se může domněnka zastoupení uplatnit i ve vztahu mezi nepodnikateli. Jak ostatně poznamenává doktrína: „*Je třeba rozlišovat dvě hlavní skupiny případů. Na jedné straně se často objednává zboží pod identitou uživatele účtu, které domnělý zástupce přijme, ale nezaplatí. Na druhé straně je pod identitou uživatele účtu bez jeho vědomí nabízeno zboží, za které jsou přijímány platby, ač k jeho dodání nedojde.*“²⁵

Vraťme se však k falešným objednávkám. Motivů falešných objednávek může být několik: u jedné může jít o vtíp, u jiné o obtěžování obchodníka či o snahu ochromit jeho činnost a v jiných případech za ní může být snaha získat zboží bez zaplacení kupní ceny či bez poskytnutí jiného protiplnění. Jedno je jisté: falešné objednávky mohou být skutečným problémem, kterému se lze jen stěží zcela vyhnout. Neexistují totiž zřejmě žádné technické prostředky,²⁶ které je zcela eliminují – tedy alespoň pokud provozovatelé eshopů a jiných platformů zároveň nechtějí ze své platformy udělat těžko překonatelnou (a tedy pro většinu spotřebitelů neatraktivní) pevnost.

---

²³ Tyto objednávky přitom představují ofertu, případně akceptaci kupní nebo jiné smlouvy - srov. ŠILHÁN, J. § 1732. In: PETROV, J. a kol., *op. cit.*

²⁴ Podle statistických zjištění činí podíl našinců, kteří alespoň jednou ročně nakupují přes eshopy, přibližně 71 %. – srov. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami za období 2022*. Praha: Český statistický úřad, 2022, s. 74. Takto vysoký podíl aktivních zákazníků eshopu podle mého soudu dokládá, že falešné objednávky jsou jevem, který si takřka každý čtenář dokáže ze své zkušenosti představit.

²⁵ BORGES, G. a kol. *Identitätsdiebstahl und Identitätsmissbrauch im Internet*. Berlín: Springer, 2011, s. 265 (překlad KF).

²⁶ Existují různé společnosti, které nabízejí automatizované mechanismy na ochranu eshopů před podvodnými objednávkami. Např. Euro Collect brání utajení IP adresy tím, že kontroluje, zda se IP adresa shoduje s kódem země zákazníka nebo zda ji lze nalézt na černé listině s anonymizačními proxy servery – srov. *Euro Collect: Schutz vor Spassbestellungen in Online Shops* [online]. Digital Magazin [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://digital-magazin.de/euro-collect-schutz-vor-spassebestellungen-in-online-shops/>>. Patrně by české společnosti byly s to dodat obdobný systém, avšak v současnosti jej veřejně nenabízejí.

2.1. Zneužití cizího, již založeného účtu k falešným objednávkám

První důležitá otázka, kterou budu dále rozebírat, zní, jaké právní účinky by mohly nastat, kdyby někdo zneužil cizí, již řádně vytvořený zákaznický účet²⁷ na eshopu či obdobné platformě a z tohoto účtu by učinil neoprávněné objednávky. Zabývat se přitom budu zneužitím účtu, k jehož registraci eshop využil náležité ověřovací prostředky (jež blíže popisují v kapitole 2.2.).

[K naplnění 1. podmínky DZ] Tuzemská doktrína vyloženě uvádí jako příklad skutečnosti zakládající dobrou víru ohledně zastoupení, pokud zdánlivě zastoupený umožní zdánlivému zástupci jednat z jeho účtu na internetové platformě.²⁸

K obecné otázce posuzování dobré víry pak zmiňují, že dobrá víra musí spočívat v tom, že „*třetí osoba při vynaložení obvyklé opatrnosti mohla vycházet z toho, že je zástupce skutečně oprávněn za zastoupeného jednat. Pokud by při vynaložení obvyklé opatrnosti musela pojmout pochybnost o zástupčím oprávnění, nemůže mu důvěřovat, ale musí sama učinit určitá šetření, například se dotázat zmocnitele [...]*“²⁹ U dobré víry třetí osoby je tedy kruciólní, je-li odůvodnitelná, s tím, že je nutné řešit, zda by v dobré víře byla osoba průměrného rozumu (dle ust. § 4 odst. 1 OZ), případně profesionál (dle ust. § 5 odst. 1 OZ). Poněvadž se ale dobrá víra dle ust. § 7 OZ presumuje, nemusí třetí osoba v případném sporu prokazovat svou dobrou víru (s využitím nyní uvedených kritérií); naopak protistrana by musela prokázat, že výše uvedená kritéria (a tedy i dobrá víra) nebyla naplněna.³⁰

Podle mého soudu by nebylo možné rozumně požadovat, aby eshop každou objednávku uskutečněnou z již zaregistrovaného účtu blíže přezkoumával třeba telefonickým hovorem uživateli účtu. Takovýto požadavek by totiž přinejmenším značně zkomplikoval právní styk v digitálním prostředí. Dobrá víra eshopu může být tedy dána, i pokud eshop nebude blíže přezkoumávat pravost důvěryhodně působících objednávek.

Některé skutečnosti každopádně důvodnost dobré víry posílí: například pokud by již v minulosti byly ze zneužitého účtu učiněny objednávky, které následně byly zdárně

---

²⁷ Pod pojmem „účet“ v souvislosti s eshopy (a obdobnými internetovými platformami) chápu soubor identifikačních údajů, se kterým jsou spojena práva a povinnosti toho, jemuž účet náleží, vůči platformě, na níž je účet zřízen. Práva a povinnosti spojené s účtem lze vykonávat opakovaně (například objednávky je možné odesílat z účtu soustavně). Osobu, které příslušný účet náleží nebo alespoň dle uvedených identifikačních údajů náleží, označuji v práci za „*uživatele účtu*“, poněvadž toto označení užívá třeba i ÚS. – srov. nález ÚS sp. zn. III. ÚS 3844/13.

²⁸ Srov. DOBROVOLNÁ, E. *op. cit.*, s. 1394.

²⁹ *Ibidem.*

³⁰ Blíže srov. *ibidem.*

realizovány.³¹ Dále by důvodnost dobré víry posílilo například, kdyby určitý eshop v případě každé objednávky z účtu právnické osoby vyžadoval i to, aby byly povinně vyplněny i jméno a funkce původce objednávky, a současně by si původce falešné objednávky počínal tak sofistikovaně, že by uvedl skutečné (nebo alespoň důvěryhodně působící) jméno a funkci oprávněného zástupce.

Na závěr bych rád doplnil, že eshop musí uživateli účtu poskytnout účinný způsob, jak reagovat na neoprávněný přístup do jeho účtu a na jiné formy zneužití účtu (například musí uživateli umožnit bryskně zablokovat účet či změnit přihlašovací údaje). Pokud toto eshop neumožňuje, pak se podle mého mínění nemůže důvodně domnívat, že z účtu právně jednala oprávněná osoba, poněvadž uživatel účtu neměl v rukách efektivní nástroje, jak jednání neoprávněných osob zamezit.

Rovněž je třeba si uvědomit, že v některých případech bude eshop nejen v dobré víře ohledně zástupčího oprávnění, ale zároveň bude mít zájem uzavřít smlouvu toliko s domněle zastoupeným, a nikoliv s jinou osobou (kupříkladu proto, že domněle zastoupený bude podle interního hodnocení zákazníků pokládán za spolehlivého).³²

[K naplnění 2. podmínky DZ] Takovéo jednání uživatele zneužitého účtu (tj. domněle zastoupeného) by mohlo spočívat například v tom, že by omylem zanechal přihlašovací údaje v místě, kde by je mohly zjistit i neoprávněné osoby (jako třeba na stole ve své kanceláři nebo v jiném místě s volným přístupem ostatních).³³ Nedbalé, neb možná dokonce úmyslné (v podobě *dolus eventualis*) by také bylo, kdyby majitel účtu nepoužíval ve svých elektronických zařízeních žádný preventivně-bezpečnostní mechanismus, jako jsou antivirové programy nebo dostatečně silná hesla.³⁴ V takovýchto případech by si totiž uživatel účtu (pojímáný prizmatem ust. § 4 odst. 1, eventuálně § 5 odst. 1 OZ) přinejmenším zásadně měl a mohl být vědom, že jeho lehkomyšlný přístup může vést ke zneužití jeho účtu a patáliím s tím spojeným.

Obecně je možné shrnout, že k tíži uživatele by šla (a k domněnce zastoupení by vedla) všechna zneužití účtu zapříčiněná tím, že uživatel nepřijal ekonomicky přiměřená a obecně

---

³¹ Srov. rozhodnutí LG ve Frankfurtu nad Mohanem sp. zn. 3-13 O 28/04, v němž šlo o to, že nezletilý syn jednatelky obchodní společnosti pod zákaznickým číslem společnosti několikrát objednal mobilní telefony, které posléze společnost převzala a uhradila. Jakmile objednal 60 kusů mobilních telefonů, společnost je již, s poukazem na nedostatek zástupčího oprávnění, odmítala převzít a uhradit, ale soud tento argument odmítnul. Poukázal přitom na to, že matka objednatele těmto jeho aktivitám nezabránila a v minulosti naopak vícekrát přispěla k uskutečnění obchodů.

³² Obdobně hovoří rozhodnutí LG v Cáchách sp. zn. 5 S 184/06.

³³ Obecnou povinnost uchovávat hesla a jiné přístupové údaje v dostatečné tajnosti zmiňuje třeba rozhodnutí BGH sp. zn. I ZR 114/06.

³⁴ Podle některých názorů v takovém případě jde o hrubou nedbalost. – srov. MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *Haftung Für Den Missbrauch von Zugangsdaten Im Internet*. Baden-Baden: Nomos, 2014, s. 335.

známá bezpečnostní opatření.³⁵ Uživatel účtu tedy nemá povinnost využívat nejmodernějších a placených antivirových programů a jiných propriet, postačuje klidně, když využije bezplatného antiviru³⁶ či učiní podobná, rozumně očekávatelná opatření – jako třeba že se zdrží deaktivace brány firewall nebo že nebude otevírat webové stránky, které jsou zejména kvůli gramatickým chybám či nedobré grafice zjevně phishingové (tedy takové, jež napodobují web důvěryhodného subjektu, jako banky, byť jsou vytvořeny s podvodnými cíli).³⁷

Příhodné jsou i závěry rozhodnutí BGH³⁸ ohledně toho, zda je telefonní operátor oprávněn žádat po spotřebitelce (které na základě uzavřené smlouvy poskytuje služby) úhradu hovorů na účet volaného, které nebyly součástí plnění podle smlouvy a jež bez jejího vědomí přijímala její nezletilá dcera. Dle BGH spotřebitelka byla v souvislosti s využíváním telefonní linky povinna pouze k přiměřeným opatřením směřujícím proti těm negativním zásahům třetích osob, které mohla rozumně očekávat,³⁹ přičemž chování své dcery rozumně anticipovat nemohla. Spotřebitelka nadto „*nebyla povinna informovat se průběžně o službách nabízených na telekomunikačním trhu a bezprostředně se přizpůsobovat novým technickým možnostem. To by totiž přesahovalo požadavky i na zvlášť svědomitého telefonního zákazníka.*“⁴⁰

Jinak by se však postupovalo, byl-li by majitel účtu podnikatelem, *nota bene* v oboru informačních technologií. Na takového podnikatele bychom prizmatem ust. § 5 odst. 1 OZ kladli vyšší požadavky, a proto by měl využívat profesionálnějších metod ochrany svých dat.

BGH ještě operuje s tím, že jednání domněle zastoupeného zpravidla musí mít určitou intenzitu a četnost, aby u třetí osoby vzbudilo dobrou víru ohledně zastoupení.⁴¹ Ust. § 444 odst. 1 OZ ale tuto okolnost nepředvídá a současně ji podle mého mínění nelze dovodit ani teleologickým či historickým výkladem.⁴² Usuzuji tudíž, že v českém prostředí může domněnku zastoupení vyvolat i ojedinělé jednání zdánlivě zastoupeného, má-li potřebnou

---

³⁵ Srov. *ibidem*.

³⁶ Používání antiviru je možné po každém rozumně požadovat. – srov. BORGES, G. a kol. *op. cit.*, s. 284; či MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 333. Posledně jmenovaný zdroj ale také např. uvádí, že uživatel v zásadě nemá povinnost používat různá hesla pro různé své účty.

³⁷ Srov. MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 335.

³⁸ Rozhodnutí BGH sp. zn. III ZR 152/05.

³⁹ Tento postoj zastal BGH kupříkladu i v rozhodnutí sp. zn. VIII ZR 289/09, v němž dále ve vztahu k přístupovým údajům k internetovým účtům vyslovil, že „[s]kutečnost, že se manžel žalované neznámým způsobem dozvěděl o jejích přístupových údajích, neznamená, že žalovaná měla očekávat neoprávněné použití svého členského účtu manželem.“

⁴⁰ Rozhodnutí BGH sp. zn. III ZR 152/05 (překlad KF).

⁴¹ Srov. např. již zmíněné rozhodnutí BGH sp. zn. VIII ZR 289/09; či sp. zn. III ZR 152/05.

⁴² Smyslem ust. § 444 odst. 1 OZ totiž je chránit dobrou víru (v duchu jedné ze základních zásad soukromého práva, kterou výslovně zdůraznil i zákonodárce v ust. § 6 OZ), jíž by podle mě neměla být odepřena ochrana toliko proto, že zdánlivý zástupce nejednal s dostatečnou frekvencí či intenzitou.

kvalitu. K vyšší četnosti a intenzitě by se však rozhodně mělo přihlídnout při posuzování důvodnosti domněnky třetí osoby o existenci zástupčího oprávnění.

Také je nutné poukázat na situace, ve kterých naopak zavinění uživatele účtu chybí. To by bylo například tehdy, pokud by zneužití účtu bylo způsobeno výlučně technickou vadou přičitatelnou eshopu (jež by tedy nebyla kryta ani nevědomou nedbalostí uživatele) nebo kdyby přes veškeré přiměřené prostředky ochrany proběhl úspěšný hackerský útok na zákaznický účet.

2.2. Založení účtu pod cizím jménem a falešné objednávky z něj

[K naplnění 1. podmínky DZ] Pokud si někdo v rámci eshopu založí účet na jméno jiné osoby, nelze této jiné osobě zpravidla přičítat jednání (tedy zejména objednávky) učiněná prostřednictvím tohoto účtu.⁴³ (Tím se tato situace odlišuje od situace popsané v kapitole 2.1.) Podotýkám, že již samotnou registrací na eshopu dochází k uzavření rámcové smlouvy mezi uživatelem a eshopem, a že již samotná registrace tedy je právním jednáním,⁴⁴ leč nadále budu vícero pozornosti věnovat až následným objednávkám a jiným právním jednáním z registrovaného účtu.

Ospravedlnitelná víra eshopu, vůči němuž by směřovaly objednávky ze založeného účtu, by zjevně nebyla dána, jestliže by při založení účtu bylo dlužno vyplnit jen jméno, emailovou adresu, doručovací adresu nebo jiné údaje, jež jsou snadno veřejně zjistitelné (obvykle z veřejných rejstříků či seznamů) nebo jež jsou relativně variabilní (třeba doručovací adresa se totiž může odlišovat od adresy bydliště či sídla).

Jestliže by naopak byl při registraci použit dostatečně pečlivý a akurátní proces ověřování totožnosti registrující se osoby, pak by eshop mohl rozumně anticipovat, že si daný účet založila (a následně z něj jedná) právě ta osoba, jejíž totožnost byla ověřena, nebo její oprávněný zástupce. Domnívám se, že náležitým způsobem ověřování totožnosti je především registrace přes bankovní identitu, protože bankovní identitu využívá například nejeden eshop nabízející alkoholické nápoje k ověření věku zákazníků.⁴⁵ Za vhodnou považuji rovněž registraci s využitím hojně využívané datové schránky, poněvadž ani orgány veřejné moci dále neověřují identitu původce komunikace skrze datovou schránku. Pro přihlašování do rozličných

---

⁴³ Srov. BORGES, G. a kol. *op. cit.*, s. 267.

⁴⁴ Srov. MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 208; či HOSSENFELDER, M. *Pflichten von Internetnutzern zur Abwehr von Malware und Phishing in Sonderverbindungen*. Baden-Baden: Nomos, 2015, s. 239. Registrace je podle konkrétních okolností ofertou či akceptací rámcové smlouvy.

⁴⁵ Srov. webovou prezentaci *Časté dotazy* [online]. Bank iD.cz [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.bankid.cz/caste-dotazy>>

platformou orgánů veřejné moci i pro jednání s nimi se využívá i služby mojeID, jež dosahuje vysokých bezpečnostních standardů.⁴⁶ Na mojeID tudíž také hledím jako na náležité řešení. Osobně bych prostředky pro elektronickou identifikaci uživatelů evaluoval optikou toho, s jakou úrovní záruky jsou spojeny.⁴⁷

Aby každopádně mohla být splněna 1. podmínka DZ, je zároveň nutné, aby eshop splňoval určité bezpečnostní standardy. Podle odborné literatury platí, že by ověřovací systém eshopu neměl vykazovat slabiny v infrastruktuře serveru ani by neměl být snadno napadnutelný skrze SQL Injections či Cross-Site-Scripting (XSS).⁴⁸

[K naplnění 2. podmínky DZ] Aby byla tato podmínka naplněna, musela by osoba vedená jako uživatel účtu (tj. domněle zastoupený) vlastní vinou umožnit další osobě, aby si zaregistrovala účet pod jejím jménem a aby z něj posléze právně jednala.

Jestliže by eshop k verifikaci identity využíval již zmíněné datové schránky či bankovní identity, spočívalo by zaviněné jednání domněle zastoupeného typicky v tom, že by domnělému zástupci přenechal přístup do své datové schránky či bankovní identity nebo by mu umožnil zneužít přihlašovací údaje do ní (například kdyby si uložil přihlašovací údaje do souboru, který je snadno dohledatelný a není nijak zašifrován). Osobně bych o splnění 2. podmínky DZ uvažoval i v případě, kdy zdánlivě zastoupenému přijde email s výzvou k aktivaci účtu, na jehož základě registraci potvrdí, přestože předtím sám registraci neprovedl ani k ní nikoho nepověřil.

Zaviněné jednání bude naopak chybět, pakliže bude mít domněle zastoupený co do činění s mimořádně zdatným hackerem, jenž získá přístup do datové schránky uživatele sofistikovaným způsobem, kterému nešlo žádnými rozumnými prostředky předcházet a čelit. Totéž platí také tehdy, pokud by se útočníkovi podařilo získat přístup do takové schránky užitím fyzického či psychického nátlaku.⁴⁹

O zaviněné jednání nepůjde ani tehdy, pokud bude pro registraci třeba vyplnit pouze veřejně dostupné údaje (jak blíže popisují výše), přičemž domněle zastoupený nikterak vlastní vinou nepřispěje k jejich zneužití.

---

⁴⁶ Srov. webovou prezentaci *Proč MojeID* [online]. MojeID [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.mojeid.cz/cs/proc-mojeid/>>

⁴⁷ K úrovni záruky těchto instrumentů srov. především čl. 8 eIDAS.

⁴⁸ MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 323.

⁴⁹ Srov. *ibidem*.

2.3. Falešné objednávky skrze email, telefon či jiné zařízení

Další otázka, která má též s praktickým životem co do činění a kterou budu nyní řešit, zní: co když někdo uskuteční falešnou objednávku (či jakékoliv jiné právní jednání) prostřednictvím emailové zprávy, tedy bez využití účtu na určité platformě, a bude se při tom vydávat za někoho dalšího? I v takovémto případě by bylo lze uvažovat o domněnce zastoupení.⁵⁰ Závěry, jež na následujících řádcích vyslovím pro emaily, jsou nicméně akurátní i ve vztahu právním jednáním skrze telefon, telefax nebo skrze jakýkoliv jiný digitální prostředek, kdy jednající osoba nevyužívá účtu na virtuální platformě.

[K naplnění 1. podmínky DZ] Legitimní očekávání eshopu, že email použila oprávněná osoba, bude povětšinou dáno zejména, pokud již byl příslušný email v minulosti použit k obchodování s eshopem. Proběhlé obchodování však pochopitelně muselo být zdárné v tom smyslu, že osoba, o jejíž emailovou adresu se má jednat, proti transakci ničeho nenamítala a současně byly veškeré ze smlouvy plynoucí dluhy splněny řádně a včas (zboží bylo řádně dodáno, kupní cena byla zaplacená atd.). Za těchto okolností totiž existuje dobrá víra eshopu, že projevy vůle činěné prostřednictvím tohoto emailu pocházejí od domněle zastoupeného nebo že jsou jím přinejmenším schváleny.

Obecně ale platí, že prostřednictvím emailového účtu může emaily odesílat i jiná osoba než uživatel emailu, respektive ten, na jehož jméno je email veden. V této souvislosti se uvádí, že pokud si někdo zvolí jednoduchý, levný či bezplatný, ale současně nezabezpečený komunikační kanál, vědomě se tím vzdává zvýšené ochrany, kterou mu jinak poskytuje právní řád. Samotnému faktu, že vůle byla projevena prostřednictvím určitého emailového účtu, proto nelze přisuzovat identifikační a legitimační účinek.⁵¹ Důsledkem je, že v případě právních jednání z určitého emailu či určité domény podle převažujících názorů nedochází k obrácení důkazního břemene, které by zapříčinilo, že by presumptivní odesílatel musel prokazovat, že nic neodesílal.⁵²

---

⁵⁰ Pro úplnost uvádím, že by naopak bylo patrně vyloučeno použití ust. § 430 odst. 2 OZ, a to i tehdy prokázalo-li by se, že byl email odeslán z provozovny podnikatele. To potvrzuje např. rozsudek NS SR sp. zn. 1 Obdo 35/2006, v němž soud vyslovil, že ust. § 16 slovenského obchodního zákoníku (ekvivalent ust. § 430 odst. 2 OZ) dopadá výhradně na jednání mezi současně přítomnými osobami v provozovně. Obdobně z českého prostředí hovoří ONDRÚŠ, M. Přičitatelnost jednání a protiprávního činu nezmocněného zástupce na podnikatele. *Obchodněprávní revue*, 2020, č. 2, s. 119.

⁵¹ Rozsudek OLG v Kolíně nad Rýnem sp. zn. 19 U 16/02: „Skutečnost, že někdo má emailovou adresu chráněnou heslem, nepředstavuje zjevný důkaz, že její vlastník je zároveň odesílatelem emailu. Nedochází ani k přenesení důkazního břemene.“ Podobně REDEKER, H. *IT-Recht*. C. H. Beck, 2012, marg. č. 906; či KOCH, F. A. *Internet-Recht*. Oldenbourg: De Gruyter, 2005, s. 116.

⁵² Srov. MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 153–155; 413 a násl., včetně zde odkazovaných příspěvků a rozhodnutí.

Obdobně jako samotné vlastnictví kreditní karty nevede k vázanosti jejího vlastníka právními jednáními, která s využitím této karty učiní neoprávněná třetí osoba,⁵³ ani vedení emailového účtu na něčí jméno neznamena pro nositele tohoto jména samo o sobě vázanost projevy vůle z tohoto emailu. Tato konkluze je důvodná již jen proto, že v dnešní době jsou na internetu k dispozici jednoduché nástroje, díky nimž může v podstatě každý odeslat zprávu z cizí emailové adresy, aniž by nejprve musel do dané schránky získat přístup.⁵⁴

[K naplnění 2. podmínky DZ] Tomu, o jehož emailovou adresu by se mělo jednat, přičtete jednání z této adresy opět tehdy, když dovedíme alespoň jeho nedbalost. V úvahu tudíž přichází kupříkladu nedůsledné uchovávání přihlašovacích údajů k emailu nebo nedeaktivování účtu bývalého zaměstnance ze strany zaměstnavatele.⁵⁵

---

⁵³ Například kdyby převodem prostředků z této karty splnila dluh.

⁵⁴ Tato forma podloudného jednání se nazývá „*email spoofing*“ – srov. např. KIKERPILL, K., SIIBAK, A. Living in a Spamster's Paradise: Deceit and Threats in Phishing Emails. *Masaryk University Journal of Law and Technology*, 2019, č. 1, s. 45; 46. Nástroje k provádění email spoofingu jsou přitom bezplatné a snadno dostupné. Stejně tak existuje i *spoofing* spočívající ve volání z cizího čísla.

⁵⁵ Srov. STÖBER, M. Die analoge Anwendung der §§ 171, 172 BGB am Beispiel der unbefugten Benutzung fremder Internet- oder Telekommunikationszugänge. *Juristische Rundschau*, 2012, č. 6, s. 229; 230.

3. Důsledky domněnky zastoupení

3.1. Vázanost domněle zastoupeného jednáním domnělého zástupce

Obecně známým následkem uplatnění domněnky zastoupení (který jsem v této práci již zmínil) je přičitatelnost právních jednání zdánlivého zástupce zdánlivě zastoupenému. Nemohu ale opomenout, že podle německé doktríny má třetí dobrověrná osoba, vyskytne-li se domněnka zastoupení ve spojitosti s výše popisovaným zneužitím účtu ve virtuálním prostředí, možnost volby, zda bude plnění požadovat po tom, jehož účet byl zneužit, nebo po tom, kdo se zneužití dopustil.⁵⁶ Takováto konsekvence by však odporovala výslovnému jazykovému znění ust. § 444 odst. 1 OZ, přičemž se domnívám, že teleologické či historické argumenty pro výklad tohoto ustanovení *contra verba legis* nesvědčí.⁵⁷ V tomto ohledu tedy německý přístup není podle mého názoru třeba následovat.⁵⁸

3.2. Důsledky plynoucí ze spotřebitelského a soutěžního práva

V této kapitole bych rád popsal, jaké (možná *prima vista* poněkud překvapivé) důsledky může přinést domněnka zastoupení podnikateli (typicky eshopu). Na tato úskalí upozorním, abych nastínil, že domněnka zastoupení je komplexní institutem, který má co do činění i s veřejnoprávní ochranou spotřebitele⁵⁹ a ochranou proti nekalé soutěži a který současně může nejednomu podnikateli značně znepríjemnit jeho podnikatelskou činnost.

Relevantním pramenem v této věci je ZOS (zejména pak ust. § 4 a n. ZOS, zakotvující nekalé obchodní praktiky), ve spojení s německou judikaturou (jejíž poznatky není radno opomíjet, a to obzvláště kvůli již vzpomínanému sepětí úpravy ochrany spotřebitele v unijních státech). V případě domněnky zastoupení budou eshopy zákonitě podnikat potřebné úkony a právní jednání přímo vůči zdánlivě zastoupenému, a tak mu kupříkladu zašlou výzvu k úhradě kupní ceny za objednané zboží (nevědouce že objednatel byl někdo zcela jiný). V tuzemsku sice zatím chybí rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci, které by jednoznačně dovodilo,

---

⁵⁶ Srov. MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 344.

⁵⁷ Závěr o oprávnění třetí osoby zvolit si toho, kdo poskytne plnění dle uzavřené smlouvy, nečiní ani tuzemská komentářová literatura zabývající se ust. § 444 odst. 1 OZ. – srov. např. DOBROVOLNÁ, E. *op. cit.*; či TINTĚRA, T., *op. cit.*

⁵⁸ Uvedený německý postoj však může posloužit jako inspirace *de lege ferenda*.

⁵⁹ Co se veřejnoprávních odvětví týká, jednání domněle zastoupeného může být relevantní mj. i z hlediska trestního práva, případně správního práva trestního, neb jeho jednání může především naplnit znaky skutkové podstaty trestného činu podvodu, případně přestupku proti majetku.

že tyto případy představují nekalou obchodní praktiku, leč takové rozhodnutí již existuje v Německu.

Jedno z poměrně nedávných rozhodnutí BGH⁶⁰ se totiž týkalo právě podnikatele, jenž osobně nebo v zastoupení svého advokáta postupně zaslal spotřebitelce několik výzev k úhradě dlužné částky. Důvodem podnikatelovy aktivity bylo, že spotřebitelku vcelku legitimně považoval za svou zákaznici, poněvadž předtím neoprávněná osoba, jež zneužila identitu spotřebitelky, objednala určitou službu jménem a na adresu spotřebitelky. Spotřebitelka se po několika výzvách obrátila na právnickou osobu oprávněnou hájit zájmy zákazníků, která podnikatele – argumentujíc zneužitím údajů spotřebitelky – vyzvala, aby upustil od svého jednání, čemuž podnikatel bezprostředně vyhověl. Spotřebitelská organizace se přesto posléze domáhala jménem spotřebitelky ochrany u soudu, čemuž v konečném důsledku BGH vyhověl. Soud dospěl k závěru, že i pouhé zaslání výzvy k platbě bez existence smluvního vztahu může vést k porušení norem chránících spotřebitele a může jít o nekalou obchodní praktiku. Přitom dle soudu nezáleželo na tom, zda podnikatel mohl vědět, že se jedná o falešnou objednávku, nebo zda toto vědět nemohl.

Výsledkem rozhodnutí BGH tedy je, že se podnikatel dopouští porušení zákona i tehdy, postupoval-li vůči zdánlivě zastoupenému v dobré víře, že s ním předtím zdánlivě zastoupený (nebo jeho oprávněný zástupce) právně jednal. BGH tudíž v předmětném rozhodnutí ochranu dobré víry podnikatele upozadil a upřednostnil ochranu spotřebitele. Upozorňuji, že případ posuzovaný v analyzovaném rozhodnutí se týkal situace, kdy podnikatel nepožadoval apriorní platbu za poskytovanou službu, a k výzvě přistoupil až po poskytnutí služby. Toto rozhodnutí každopádně přinejmenším naznačuje, že nekalou obchodní praktikou může být taktéž upomínání domněle zastoupeného spotřebitele v souvislosti s plněním, které ještě nebylo poskytnuto (a půjde-li o zboží, pak nebylo ani odesláno).⁶¹

Uznávám, že neoprávněná výzva k úhradě kupní ceny (či k poskytnutí jiného protiplnění) zjevně může spotřebitele vést k tomu, že podnikateli poskytne plnění, k němuž není povinen, a jedná se proto o nekalou obchodní praktiku.⁶² Jestliže podnikatel požaduje po spotřebiteli platbu za výrobky nebo služby, které mu již dodal, ač si je spotřebitel neobjednal (a nevyžaduje tudíž platbu předem), jedná se za všech okolností dokonce o agresivní obchodní

---

⁶⁰ Jde o rozhodnutí BGH sp. zn. I ZR 216/17.

⁶¹ Srov. AMERELLER, N. *Wenn die „Fakebestellung“ zum Wettbewerbsverstoß des Händlers führt*. [online]. IT-Recht Kanzlei München [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.it-recht-kanzlei.de/fakebestellung-abmahnung.html?print=1>>

⁶² Takováto výzva naplňuje znaky nekalé obchodní praktiky (dle ust. § 4 ZOS).

praktiku.⁶³ Pakliže jsou ale splněny podmínky domněnky zastoupení, a podnikatel vyzve (a to i formou předžalobní výzvy) domněle zastoupeného spotřebitele ke splnění dluhu plynoucího ze smlouvy, pak striktně vzato o neoprávněnou výzvu nejde. Kvůli přímému zastoupení je totiž domněle zastoupený spotřebitel vázán smlouvou (kterou za něj s podnikatelem uzavřel domnělý zástupce), jako kdyby ji uzavřel osobně. BGH však v rozebíraném rozhodnutí tuto skutečnost v podstatě opomenul a jednoznačně preferoval ochranu spotřebitele.

Pokud bychom i v tuzemských poměrech následovali předmětné rozhodnutí, mohlo by být jednání podnikatele vůči zdánlivě zastoupenému spotřebiteli vyhodnoceno jako přestupek, za nějž lze uložit pokutu až ve výši 5.000.000,- Kč.⁶⁴ Poněvadž přestupky dle ZOS nevyžadují zavinění,⁶⁵ může se jich podnikatel dopustit i jednáním v důsledku omylu.⁶⁶

Osobně jsem však stoupencem názoru, že není záhodno nahlížet na nekalé obchodní praktiky stejně široce jako BGH v uvedeném rozhodnutí a že by výše popsaná jednání podnikatele vůči domněle zastoupenému neměla v našich končinách spadat mezi zapovězené praktiky. NS vyslovil, že „*i ochrana spotřebitele má své meze a v žádném případě ji nelze pojímat jako obranu jeho lehkomyšlnosti a neodpovědnosti.*“⁶⁷ Domněnka zastoupení sice nemusí být nutně spojena s lehkomyšlností či nezodpovědností spotřebitele, avšak jejím inherentním prvkem je, že ji spotřebitel zaviněně vyvolal. V důsledku existence zavinění spotřebitele proto podle mého soudu není zapotřebí fakticky vylučovat ochranu dobré víry podnikatele, jak učinil BGH.⁶⁸

Nemohu dále opomenout, že teoreticky je možné výzvy k úhradě kupní ceny a podobná jednání vůči zdánlivě zastoupenému spotřebiteli posoudit též jako nekalou soutěž (konkrétně jako porušení nepojmenované skutkové podstaty, respektive generální klauzule podle ust. § 2976 odst. 1 OZ).⁶⁹ Zřejmě nejpravděpodobnější následkem by bylo úspěšné uplatnění nároku na zdržení se zasílání výzev ze strany dotčeného spotřebitele.⁷⁰

---

⁶³ Srov. ust. § 5b ZOS ve spojení s bodem f) přílohy č. 2 ZOS.

⁶⁴ Srov. ust. § 24 odst. 1 písm. a), odst. 19 písm. f) ZOS. Správní orgán by však v rámci správního uvážení patrně pokutu v maximální výši za jednání v důsledku omylu neuložil.

⁶⁵ Srov. např. rozsudek NSS č. j. 10 As 294/2020-27.

⁶⁶ Současně však upozorňuji na ust. § 21 odst. 1 ZP, který upravuje podmínky, za nichž nenastupuje odpovědnost právnické osoby za přestupek.

⁶⁷ Rozsudek NS sp. zn. 23 Cdo 1201/2009.

⁶⁸ KOŠTÁL, V. *Veřejnoprávní regulace podnikání v energetice*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 123, uvádí, že „*od podnikatele strany příslušného smluvního vztahu lze [...] očekávat, resp. vyžadovat, že bude ve vztahu ke spotřebiteli jednat poctivě.*“ Postup podnikatele vůči domněle zastoupenému přitom *eo ipso* nepoctivým není.

⁶⁹ Souběh odpovědnosti za přestupek dle ZOS s nekalou soutěží připouští např. ONDREJOVÁ, D. Vztah právní úpravy nekalé soutěže a nekalých obchodních praktik. *Obchodněprávní revue*, 2017, č. 6, s. 176–179, a celá řada rozhodnutí citovaná *ibidem*.

⁷⁰ Myslím si, že z titulu pouhé výzvy k poskytnutí plnění by spotřebiteli (ani jinému zákazníkovi) nebo soutěžiteli nemohla vzniknout újma (pokud spotřebitel této výzvě nevyhoví).

3.3. Povinnost k náhradě škody

V neposlední řadě může domněnka zastoupení vést k povinnosti nahradit škodu.⁷¹ Základním východiskům této povinnosti se budu věnovat na následujících řádcích.⁷²

Zdánlivě zastoupený bude častokráte moci po zdánlivém zástupci požadovat náhradu škody, kterou mu tento svým počináním způsobí. Zdánlivý zástupce totiž mnohdy poruší přinejmenším zákonem postulovanou povinnost postupovat v právním styku poctivě (dle ust. § 6 odst. 1 OZ), a to například tím, že úmyslně využije omylu třetí osoby o existenci zástupčího oprávnění a bude neoprávněně jednat za domněle zastoupeného.⁷³ Povinnost nahradit škodu by se ale podle mého mínění poměrně snížila (dle ust. § 2918 OZ), protože domnělý zástupce vždy svým zaviněním domněnku zastoupení vyvolá.

Domněle zastoupený každopádně není jediný, komu by mohlo vzniknout právo na náhradu škody. Jak jsem již zmínil v kapitole 2.2., mezi eshopem a uživatelem je při registraci účtu uzavírána rámcová smlouva. Část obsahu této smlouvy je standardně určena odkazem na obchodní podmínky, s tím, že obchodní podmínky některých eshopů výslovně předepisují uživatelům povinnosti, které směřují k minimalizaci rizika zneužití účtů (jako je povinnost dostatečně chránit své přihlašovací údaje atp.).⁷⁴ Pokud by některý uživatel takovouto smluvní povinnost – ač nezaviněně – porušil, pak by po něm eshop obecně mohl požadovat náhradu škody, jež mu v příčinné souvislosti s daným porušením povinnosti vznikla. *Damnum emergens* by typicky představovaly náklady, které by eshop na základě falešné objednávky účelně vynaložil, aby odeslal zboží domněle zastoupenému (který by jej ale posléze nepřevzal ani nezaplatil) či aby mu poskytl službu. Eshopu by mohlo vzniknout i právo na náhradu ušlého zisku, protože by častokráte šlo předpokládat, že nebýt falešné objednávky, uzavřel by eshop smlouvu ohledně zboží či služby s jinou osobou. Úspěšnému uplatnění práva na náhradu škody by na druhou stranu mohly zabránit obtíže s unesením důkazního břemene (příčemž eshop by

---

⁷¹ Čistě teoreticky by se dalo uvažovat i o povinnosti k odčinění nemajetkové újmy, např. pokud by domnělý zástupce svým počináním zasáhl do přirozených práv domněle zastoupeného.

⁷² Případy domněnky zastoupení v digitálním prostředí mohou být velmi rozmanité (jak dokládá mj. citovaná německá judikatura), přičemž ambicí této práce není detailně zabíhat do oblasti civilních deliktů (což ostatně ani rozsah neumožňuje). Tato kapitola tudíž nemá za cíl podat vyčerpávající informace o náhradě škody v souvislosti s domněnkou zastoupení a nezbyvá mi než dodat, že v praxi bude třeba vždy důsledně zohlednit okolnosti konkrétního případu.

⁷³ Právo na náhradu škody by pochopitelně přicházelo v úvahu jen tehdy, byly-li by splněny i ostatní předpoklady, tedy příčinná souvislost mezi jednáním domnělého zástupce (škůdce) a škodou, jakož i zavinění škůdce a porušení ochranné normy, pokud by škůdce zasáhl do jiného než absolutního práva domněle zastoupeného.

⁷⁴ Některé eshopy jdou ještě dále a ve svých obchodních podmínkách stanovují, že k tíži uživatele jdou veškerá jednání učiněná z jeho ověřeného účtu (kupříkladu německá verze webu společnosti Amazon). Upozorňuji ale, že tato klauzule je některými německými autory vnímána jako neurčitá (v našich končinách by neurčitost, kterou by nebylo lze překlenout výkladem, vedla ke zdánlivosti). – srov. MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *op. cit.*, s. 208. Kromě toho podle mě takováto klauzule nevyhoví požadavku přiměřenosti a poctivosti v B2C vztazích.

mohl mít problém především dokázat konkrétní podobu porušení povinnosti ze strany uživatele účtu).⁷⁵

Komentářová literatura uvádí, že mezi povinnosti ze smlouvy náležejí i „*obecné povinnosti ochrany, resp. povinnost nepůsobit škodu, tedy chovat se tak, aby při plnění smlouvy nedocházelo ke škodám na majetku, zdraví, osobnostních právech a dalších právních statcích.*“⁷⁶ Domnívám se, že povinnost přijmout (alespoň) bazální preventivní opatření (kupříkladu užíváním antivirových programů) spadá právě mezi zmíněnou obecnou povinnost ochrany. Právo na náhradu škody (podle ust. § 2193 OZ) by tudíž mohlo vzniknout i těm eshopům, které výše popsaná ustanovení ve svých obchodních podmínkách nemají.⁷⁷

---

⁷⁵ Že peripetie při dokazování splnění podmínek domněnky zastoupení nejsou nikterak vzácné potvrzuje např. rozhodnutí OLG v Hammu sp. zn. 28 U 84/06. K otázce dokazování blíže srov. BORGES, G. a kol. *op. cit.*, s. 303, uvádějící mj., že prim často hrají nepřímé důkazy.

⁷⁶ HRÁDEK, J. § 2913 In: ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník (zák. č. 89/2012 Sb.). Komentář. Svazek VI (závazkové právo – druhá část)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021 [in informační systém Aspi] [online] [cit. 8.4.2022]

⁷⁷ Teoreticky lze povinnost uživatele eshopu přistoupit k náležité ochraně svého účtu dovodit přímo z generální prevenční klauzule (ust. § 2913 OZ) – srov. BORGES, G. a kol. *op. cit.*, s. 284. Režim náhrady škody z titulu porušení zákonné povinnosti by se však od porušení povinnosti ze smlouvy lišil v podstatě jen v nutnosti zavinění (které by se ale při prokázání porušení zákonné povinnosti presumovalo) a dále nutností porušit ochrannou normu při zásahu do jiného než absolutního práva eshopu.

Závěr

Všudypřítomná digitalizace právního styku přináší (nejen) soukromému právu nové otázky, na něž je záhodno adekvátně reagovat. Jednou z takovýchto otázek je, zda (a případně kdy) lze v digitálním prostředí přičítat určité osobě (domněle či zdánlivě zastoupenému) právní jednání, jež za ni bez zástupčího oprávnění učiní jiná osoba (domnělý či zdánlivý zástupce). Jinými slovy: kdy nastává domněnka zastoupení (upravená v ust. § 444 odst. 1 OZ) v digitálním prostředí. Odpověď na tuto otázku jsem analyzoval v rámci této práce.

V první části práce jsem především shrnul, že domněnka zastoupení slouží k ochraně legitimního přesvědčení určité osoby o existenci zástupčího oprávnění domnělého zástupce, přičemž toto legitimní přesvědčení (neboli dobrou víru) musí svým – přinejmenším nedbalostním – jednáním vyvolat zdánlivě zastoupený. Domněnka zastoupení je příkladem přímého zastoupení, protože způsobuje vázanost domněle zastoupeného právními jednáními domnělého zástupce. Ust. § 444 odst. 1 OZ pak dopadá na B2C, B2B i C2C vztahy jak fyzických, tak právnických osob a je mj. ve vztahu speciality k ust. § 440 odst. 1 věta druhá a § 446 OZ a jeho použití přichází v úvahu, i když v konkrétním případě nelze postupovat dle ust. § 430 odst. 2 OZ.

Německé judikatorní a doktrinální zdroje mnohokrát vyhodnotily splnění předpokladů domněnky zastoupení u nejrůznějších falešných (tj. domnělým zástupcem učiněných) objednávek z eshopů a u podobných právních jednání. Těmto – alespoň z německého pohledu – charakteristickým případům domněnky zastoupení v digitálním prostředí jsem zasvětil druhou, stěžejní část práce.

Zdánlivý zástupce může falešné objednávky uskutečnit především tak, že zneužije již založený zákaznický účet zdánlivě zastoupeného na eshopu a zadá z něj objednávky. Pro splnění podmínek domněnky zastoupení bude třeba, aby domněle zastoupený zaviněným jednáním přispěl ke zneužití svého účtu, což bude splněno například tehdy, nebude-li využívat náležitých antivirových programů či obdobných instrumentů. Přesvědčení eshopu o existenci zástupčího oprávnění pak bude důvodné především, pokud již existuje určitá historie obchodování s uživatelem příslušného účtu (tedy domněle zastoupeným). Další potenciaální forma domněnky zastoupení spočívá v tom, že zdánlivý zástupce s využitím údajů domněle zastoupeného neoprávněně na eshopu zaregistruje nový účet, z něhož bude posléze zadávat objednávky. Zaviněné jednání domněle zastoupeného může v takovémto případě spočívat v lehkomyšlném uchovávaní osobních údajů, v důsledku něhož zdánlivý zástupce tyto údaje při registraci zneužije. O dobré víře eshopu budeme zase hovořit typicky tehdy, jestliže bude

eshop při registraci účtů využívat sofistikovaných metod ověřování totožnosti (jako je ověření skrze datovou schránku). Některé falešné objednávky stále probíhají skrze emailové zprávy či telefonní hovory. Domněnku zastoupení sice nelze apriorně vyloučit ani v těchto případech, leč vzhledem k relativně dostupné možnosti tzv. *spoofingu* (tedy odesílání emailů z cizí emailové adresy a volání z cizího čísla, aniž by útočník k danému emailu či telefonu vůbec získal fyzický přístup) bude její uplatnění v praxi poměrně ojedinělé.

V 2. části práce jsem též – především s využitím obsáhlé německé judikatury – řešil úzce související problémy, jako jaké bezpečnostní standardy má eshop či uživatel účtu na eshopu zachovávat, aby ne/nastala domněnka zastoupení.

Ve 3. části práce jsem nastínil, že konsekvence domněnky zastoupení sahají i do oblasti ochrany spotřebitele, nekalé soutěže či civilních deliktů. Při užití komparativního výkladu ZOS by totiž jednání podnikatele vůči domněle zastoupenému spotřebiteli mohlo být (dle mého názoru v rozporu s principem proporcionality) vyhodnoceno jako nekalá obchodní praktika. V souvislosti s domněnkou zastoupení by nadto mohlo vzniknout právo na náhradu vzniklé škody – a to jak domněle zastoupenému vůči domnělému zástupci (typicky z titulu porušení zákonné povinnosti poctivosti), tak případně i podnikateli (eshopu) vůči domněle zastoupenému spotřebiteli (typicky z titulu porušení povinnosti náležitě chránit své přihlašovací a osobní údaje, jež bývá součástí obchodních podmínek podnikatele).

Vzhledem k vzestupu digitálně prováděných právních jednání lze předpokládat, že i tuzemské soudy se dříve či později budou zabývat obdobnými právními případy jako soudy německé a že budou řešit právě otázku použití ust. § 444 odst. 1 OZ v digitálním prostředí. Tato práce měla připravit ucelené shrnutí klíčových aspektů, které bude v takovém případě třeba zohlednit. Poněvadž ale lze závěry učiněné v této práci dále rozvíjet a navazovat na ně a poněvadž je téma práce značně aktuální, završím práci názorem, že by bylo vhodné rozšířit doktrinální zájem o tuto problematiku.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

a) Monografie, komentáře a ostatní odborná literatura

- BORGES, G. a kol. *Identitätsdiebstahl und Identitätsmissbrauch im Internet*. Berlín: Springer, 2011, 390 s. ISBN 978-3-642-15833-9.
- EICHLEROVÁ, K. *Zastoupení podnikatele*. Praha: 2021, 366 s. Habilitační práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.
- HOSSFELDER, M. *Pflichten von Internetnutzern zur Abwehr von Malware und Phishing in Sonderverbindungen*. Baden-Baden: Nomos, 2015, 316 s. ISBN 978-3-8452-4250-7.
- KOCH, F. A. *Internet-Recht*. 2. Auflage. De Gruyter Oldenbourg, 2005, 1064 s. ISBN 978-3-486-57801-0.
- KOŠTÁL, V. *Veřejnoprávní regulace podnikání v energetice*. Praha: C. H. Beck, 2022, 184 s. ISBN 978-80-7400-857-3.
- LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Praha: C. H. Beck, 2022, 2296 s. ISBN 978-80-7400-852-8.
- MÜLLER-BROCKHAUSEN, M. *Haftung Für Den Missbrauch von Zugangsdaten Im Internet*. 1. vydání. Baden-Baden: Nomos, 2014, 500 s. ISBN 978-3-8487-1576-3.
- PETROV, J. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022 [in právní informační systém Beck] [online] [cit. 8.4.2022]
- REDEKER, H. *IT-Recht*. C. H. Beck, 2012, 456 s., ISBN 978-3-406-62488-9.
- ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-656-6. [in právní informační systém ASPI] [online] [cit. 8.4.2023]
- ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník (zák. č. 89/2012 Sb.). Komentář. Svazek VI (závazkové právo – druhá část)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7598-955-0. [in právní informační systém Aspi] [online] [cit. 8.4.2023]

b) Příspěvky ve sbornících a periodickém tisku

- ONDREJOVÁ, D. Vztah právní úpravy nekalé soutěže a nekalých obchodních praktik. *Obchodněprávní revue*, 2017, č. 6, s. 176–179.
- ONDRÚŠ, M. Přičitatelnost jednání a protiprávního činu nezmocněného zástupce na podnikatele. *Obchodněprávní revue*, 2020, č. 2, s. 113–121.
- KIKERPILL, K., SIIBAK, A. Living in a Spamster's Paradise: Deceit and Threats in Phishing Emails. *Masaryk University Journal of Law and Technology*, 2019, č. 1, s. 45–66.
- SANDROCK, O. Arbitration agreements in groups of companies. *International Lawyer*, 1993, č. 4, s. 941–961.
- STÖBER, M. Die analoge Anwendung der §§ 171, 172 BGB am Beispiel der unbefugten Benutzung fremder Internet- oder Telekommunikationszugänge. *Juristische Rundschau*, 2012, č. 6, s. 225–231.

c) Internetové příspěvky

- AMERELLER, N. *Wenn die „Fakebestellung“ zum Wettbewerbsverstoß des Händlers führt.* [online]. IT-Recht Kanzlei München [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.it-recht-kanzlei.de/fakebestellung-abmahnung.html?print=1>>

Seznam použitých právních předpisů

a) Česká republika

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

b) Slovenská republika

- zákon č. 513/1991 zb., obchodný zákonník ve znění pozdějších předpisů

c) Unijní předpisy

- nařízení Evropské unie č. 910/2014 o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním evropském trhu

Seznam použité judikatury

a) Česká republika

- náleží ÚS ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. III. ÚS 3844/13
- rozsudek NS ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 32 Odo 1026/2004
- rozsudek NS ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1201/2009
- rozsudek NS ze dne 15. 12. 2011, sp. zn. 33 Cdo 5273/2009
- rozsudek NS ze dne 16. 1. 2013, sp. zn. 31 Cdo 2038/2011
- rozsudek NS ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. 27 Cdo 4220/2019
- rozsudek NSS ze dne 12.11.2020, č. j. 10 As 294/2020-27

b) Slovenská republika

- rozsudek NS SR ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. 1 Obdo 35/2006

c) Spolková republika Německo

- rozsudek BGH ze dne 5.11.1962, sp. zn. VII ZR 75/61
- rozsudek BGH ze dne 21.6.2005, sp. zn. XI ZR 88/04
- rozhodnutí BGH ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. III ZR 152/05
- rozhodnutí BGH ze dne 11. 3. 2009, sp. zn. I ZR 114/06
- rozhodnutí BGH ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. VIII ZR 289/09.
- rozsudek BGH ze dne 5.7.2012, sp. zn. III ZR 116/11
- rozhodnutí BGH ze dne 6. 6. 2019, sp. zn. I ZR 216/17
- rozhodnutí OLG v Hammu ze dne 16. 11. 2006, sp. zn. 28 U 84/06
- rozhodnutí OLG v Kolíně nad Rýnem, sp. zn. 19 U 16/02
- rozhodnutí LG v Cáchách ze dne 15. 12. 2006, sp. zn. 5 S 184/06
- rozhodnutí LG ve Frankfurtu nad Mohanem ze dne 15. 12. 2004, sp. zn. 3-13 O 28/04

Seznam ostatních zdrojů

- VILLON, F. *Já, François Villon*. Praha: Československý spisovatel, 1964.
- *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami za období 2022*. Praha: Český statistický úřad, 2022, 117 s. ISBN 978-80-250-3289-3.
- *Digital Definition & Meaning - Merriam-Webster*. [online]. Merriam [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/digital>>.
- *Falešné objednávky na e-shopu? Občas je to boj s větrnými mlýny* [online]. Podnikatel.cz [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.podnikatel.cz/clanky/falesne-objednavky-na-e-shopu-obcas-je-to-boj-s-vetrnyymi-mlyny/>>.
- *Časté dotazy* [online]. Bank iD.cz [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.bankid.cz/caste-dotazy>>
- *Proč MojeID* [online]. MojeID [citováno 8.4.2023]. Dostupné na: <<https://www.mojeid.cz/cs/proc-mojeid/>>